

Br: 5/1-900/25-4809

24. novembar 2025.

Informacija

o neplaćenju ekstenziji projekta „Zajedno za opšte dobro – jačanje povjerenja građana u institucije i izgradnja otpornih zajednica“, sa predlogom dokumenta

Projekat „Zajedno za opšte dobro – jačanje povjerenja građana u institucije i izgradnja otpornih zajednica“, koji sprovode UNDP, UNICEF i UNESCO, u saradnji sa Vladom Crne Gore, i uz podršku Fonda Ujedinjenih nacija za izgradnju mira (PBF), započet u januaru 2024. godine, a čiji je završetak prvobitno planiran za decembar 2025. godine, produžen je do jula 2026. godine. Ovo šestomjesečno produženje, odobreno od strane PBF kako bi se osigurali održivost i institucionalizacija rezultata pomenutog projekta, biće formalizovano kroz dopunjenu projektnu dokumentaciju, koja će biti potpisana od strane predsjednika Vlade i šefova UNDP, UNICEF i UNESCO.

Pored Vlade, ključni partneri u projektu su lokalne samouprave, međusektorski savjeti, Skupština, institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, organizacije civilnog društva, škole, univerziteti, mediji i institucije kulture.

Projekat podstiče društvenu koheziju osnaživanjem zajednica za dijalog i zajedničke inicijative, koje doprinose opštem dobru, povjerenju u institucije, prevenciji štetnih narativa i nasilja. Takođe, projekat ima za cilj jačanje institucija, kroz podršku da odgovore na rezultate inkluzivnih dijaloga, koji reflektuju zajedničke zahtjeve zajednica. Istovremeno, cilj projekta je podrška institucijama da te preporuke usvoje i sprovedu i kreiraju inkluzivne, rodno odgovorne, pravno zasnovane politike i akcije društvene kohezije na lokalnom i nacionalnom nivou.

Od početka sprovođenja projekta, kroz snažna i posvećena partnerstva, osnažene su lokalne zajednice, uvedene inovativne metode dijaloga i zajedničke akcije u oblasti društvene kohezije, ojačani kapaciteti lokalnih i nacionalnih institucija i uvedene sistemske promjene koje vode ka inkluzivnijem društvu.

Ciljne grupe projekta uključuju žene i muškarce, djecu, adolescente i mlade, prosvjetne radnike, roditelje i staratelje, kao i nosioce promjena.

U prvoj godini sprovođenja projekta, UNDP je osnažio 60 lokalnih lidera za borbu protiv govora mržnje, građansko učešće i rodnu ravnopravnost. Takođe, organizovani su lokalni dijalozi na temu društvene kohezije u pet crnogorskih opština sa preko 430 učesnika, kojom prilikom su istaknuti izazovi koji se tiču govora mržnje, vršnjačkog nasilja, mentalnog zdravlja, društvene polarizacije. Kako bi odgovorile na preporuke građana koje su proizašle sa dijaloga, lokalne samouprave su uz podršku UNDP kreirale lokalne Povelje za društvenu koheziju. S tim u vezi, Ulcinj je prva opština u Crnoj Gori čija je skupština zvanično usvojila

Povelju o društvenoj koheziji, strateški dokument kojim lokalna vlast dokazuje posvećenost izgradnji otvorenijeg i povezanijeg društva.

U cilju prenošenja preporuka koje su proizašle iz lokalnih dijaloga i drugih aktivnosti u okviru programa na nacionalni nivo, u septembru 2025. godine organizovan je Nacionalni dijalog o društvenoj koheziji, kome su prisustvovali građani i predstavnici institucija iz pet crnogorskih opština, zajedno sa predstavnicima nacionalnih institucija. Na događaju je istaknuto da društvena kohezija treba da bude pokretačka snaga našeg društva, te da je međusobno i povjerenje građana u institucije ključno za društvenu koheziju.

Ciklus dijaloga za društvenu koheziju i Lokalne povelje o društvenoj koheziji je zaokružen Laboratorijom inovacija za društvenu koheziju. Na toj liniji, kako bi same zajednice imale priliku da doprinesu rješavanju izazova prepoznatih kroz dijaloge, UNDP i UNICEF su podržali razvoj 34 inicijative grupa mladih i građana, dok su podržali realizaciju 21 inicijative. Inicijative su fokusirane na teme kao što su borba protiv govora mržnje, mentalno zdravlje, integracija migranata, migracija mladih, rodna neravnopravnost.

Na osnovu dosadašnjih postignutih rezultata i odobrenja Nadzornog odbora projekta, UNDP, UNICEF i UNESCO su zatražile šestomjesečno produženje projekta, budući da projekat nije fokusiran samo na društvenu koheziju, već i na šire društvene izazove.

Dok je projekat, sa jedne strane, doprinio postizanju značajnih rezultata u izgradnji inkluzivnih mehanizama i unapređenju socijalne kohezije, kompleksnost institucionalnog nacionalnog okvira i nacionalni kontekst su uticali na brzinu sprovođenja aktivnosti u nekoliko ključnih oblasti.

S tim u vezi, neplaćenom ekstenzijom pomenutog projekta će se pružiti podrška crnogorskim opštinama u finalizaciji i implementaciji lokalnih povelja o društvenoj koheziji, kojima će institucije realizovati preporuke građana koje su proistekle iz lokalnih dijaloga.

Tematski, Nacionalni savjet za održivi razvoj, klimatske promjene i integralno upravljanje obalnim područjem je identifikovan kao ključni nacionalni partner za usklađivanje lokalnih napora sa nacionalnim političkim okvirom. Imajući u vidu da ovo tijelo nije bilo funkcionalno tokom dosadašnjeg trajanja projekta, te da se njegovo konstituisanje očekuje u narednom periodu, produženje projekta će doprinijeti sprovođenju preporuka koje su nastale na lokalnom i nacionalnom nivou.

Budući da inovativni mehanizmi projekta, poput Laboratorije inovacija u oblasti društvene kohezije obuhvataju širok spektar tema, nastavak aktivnosti će omogućiti sprovođenje inovativnih rješenja nastalih u okviru lokalnih dijaloga. Ujedno, realizacija programa kompetencija za društvenu koheziju za roditelje će biti sprovedena do kraja godine, imajući u vidu da su za isti obezbijeđena finansijska sredstva.

Takođe, ekstenzijom projekta će se nastaviti sa realizacijom programa o kulturnoj raznolikosti za mlade u saradnji sa institucijama prosvjete i kulture, kao i promocijom kulture i medija kao pokretača povjerenja, pozitivnih narativa i poštovanja različitosti.

Na kraju, trenutna faza u procesu evropske integracije Crne Gore je ključna prilika za integraciju inicijativa socijalne kohezije u okvire nacionalne politike.

SECRETARY-GENERAL'S PEACEBUILDING FUND PROJECT DOCUMENT TEMPLATE

PBF PROJECT DOCUMENT

Country(ies): Montenegro	
Project Title: Enhancing citizens' trust in institutions and building resilient communities.	
Project Number from MPTE-O Gateway (if existing project): Project ID: 00140545	
PBF project modality: ☒ IRF ☐ PRF	If funding is disbursed into a national or regional trust fund (instead of into individual recipient agency accounts): ☐ Country Trust Fund ☐ Regional Trust Fund
Name of Recipient Fund:	
List all direct project recipient organizations (starting with Convening Agency), followed by type of organization (UN, CSO etc.): UNDP (Convening agency) UNICEF UNESCO List additional implementing partners specify the type of organization (Government, INGO, local CSO): Prime Minister's Cabinet, local self-governments, CSOs, Ministry of Human and Minority Rights, Ministry of Culture and Media, Ministry of Education, Ministry of Youth and Sports, the Protector's Institution, Parliament, academia, media.	
Project duration in months ¹ : 24 months 30 months	
Project expected start date: January 2024	

¹ Maximum project duration for IRF projects is 24 months, and for PRF projects – 36 months.
² The official project start date will be the date of the first project budget transfer by the MPTE-O to the recipient organization(s), as per the MPTE-O Gateway page.

Geographic zones (within the country) for project implementation: five local municipalities and nationwide (Montenegro)		
Does the project fall under one or more of the specific PBF priority windows below:		
☐ Gender promotion initiative ³ ☐ Youth promotion initiative ⁴ ☐ Transition from UN or regional peacekeeping or special political missions ☐ Cross-border or regional project		
Total PBF approved project budget* (by recipient organization):		
UNDP: US\$ 1,157,875 UNICEF: US\$ 1,025,595 UNESCO: US\$ 378,459 Total: US\$ 2,561,929		
<i>*The overall approved budget and the release of the second and any subsequent tranche are conditional and subject to the PBSO's approval and subject to availability of funds in the PBF account. For payment of second and subsequent tranches the coordinating agency needs to demonstrate expenditure/commitment of at least 75% of the previous tranche and provision of any PBF reports due in the period elapsed.</i> Any other existing funding for the project (amount and source):		
PBF 1st tranche (70%): Recipient: UNDP: US\$ 810,512.37 UNICEF: US\$ 717,916.50 UNESCO: US\$ 264,921.30 Total: US\$ 1,793,350.17	PBF 2nd tranche* (30%): UNDP: US\$ 347,362.45 UNICEF: US\$ 307,678.50 UNESCO: US\$ 113,537.70 Total: US\$ 768,578.65	
Provide a brief project description (describe the main project goal; do not list outcomes and outputs):		
The project aims to transform the potentially negative effects of a lack of trust and the existence of divisive narratives and hate speech, gender-based violence and violence against and among children and young people in present-day Montenegro into favourable outcomes – engaging the community, especially disenfranchised groups, in dialogue and positive exchanges, thus contributing to building a shared vision of common good,		

³ Check this box only if the project was approved under the PBF's special call for proposals, the Gender Promotion Initiative

⁴ Check this box only if the project was approved under the PBF's special call for proposals, the Youth Promotion Initiative

increased inter-community and institutional public trust and greater community resilience to divisions and hate speech (outcome 1). At the same time, the project aims at strengthening institutions by supporting them to be responsive to the results of the inclusive dialogues, reflecting communities' shared demands and in a participatory manner to adopt, enforce and account for inclusive, gender-responsive, rights-based, people- and child-centred social cohesion policies and actions at the local and national levels (outcome 2).

Summarize the in-country project consultation process prior to submission to PBSO, including with the PBF Steering Committee, civil society (including various or selected women and youth organizations), and stakeholder communities (including women, young people and marginalized groups):

The project was designed through a consultative process through which many stakeholders were involved. Institutional partners involved include the Office of the Prime Minister and seven relevant ministries – the Ministries of Justice, Education, Public Administration, Foreign Affairs, Youth and Sports, Culture and Media, Human and Minority Rights, and the Interior. The project benefited from consultations with IOM, UN Women, and OHCHR, as well as international organizations implementing relevant programmes in the country, such as the British Embassy, the Council of Europe, EBRD, EU Delegation, NDI, OSCE, US Embassy and the Regional Youth Cooperation Office. The development of the project proposal included consultations with CSOs and potential beneficiaries, including the CSOs active in child rights, adolescent development, youth engagement and policy, gender equality, rights of persons with disability, academia representatives, and children, adolescents and young people themselves. The consultations were also held with representatives of the Union of Municipalities and the Protector for Human Rights and Freedoms. The project also reflects inputs from citizens gathered through the PBF-funded Dialogue for the Future (2019–2021) project and various consultations with citizens and civil society organized during various workshops on the UN strategic documents, including CCA, UNSDCF, CPDs and the Voluntary National Review (VNR), as well as other national documents in Montenegro.

Project Gender Marker score⁵: _ GEM 2

⁵ **Score 3** for projects that have gender equality as a principal objective and allocate at least 80% of the total project budget to Gender Equality and Women's Empowerment (GEWE)
Score 2 for projects that have gender equality as a significant objective and allocate between 30% and 79% of the total project budget to GEWE
Score 1 for projects that contribute in some way to gender equality, but not significantly (less than 30% of the total budget for GEWE)

Specify % and US\$ of the total project budget allocated to activities in pursuit of gender equality and women's empowerment: 41.9642% and US\$ \$1,065,245.4074,864.33. Please refer to the budget for a breakdown per activity.

Briefly explain through which major intervention(s) the project will contribute to gender equality and women's empowerment⁶:

The project underscores the pivotal role of gender equality in ensuring social cohesion. By actively empowering girls and boys, women and men, decision and opinion makers, the project is challenging the prevailing narratives of gender-based hate speech, violence, sexism and misogyny, and fosters girls' and women's significant contributions and participation in the civic and political spheres (output 2.3). By building the capacities of both women and men in key influential roles, including politicians, policymakers and opinion leaders, the project seeks to pave the way for more inclusive, gender-sensitive approaches, emphasizing safeguarding of progress in achieving gender equality and countering any gender equality backlash. The project approach mainstreams gender-quality principles, and all activities are based on gender-sensitive approaches.

Project Risk Marker score⁷: 1

Is the project piloting new approaches: Yes ☒ No ☐

Does the project design incorporate climate, peace, and security-related considerations:

Yes ☐ No ☒

Select PBF Focus Areas which best summarizes the focus of the project (*select ONLY one*)⁸:

⁶ Please consult the **PBF Guidance Note on Gender Marker Calculations and Gender-Responsive Peacebuilding**

⁷ **Risk marker 0** = low risk to achieving outcomes

Risk marker 1 = medium risk to achieving outcomes

Risk marker 2 = high risk to achieving outcomes

⁸ **PBF Focus Areas** are:

(1.1) SSR; (1.2) Rule of law; (1.3) DDR; (1.4) Political dialogue;

(2.1) National reconciliation; (2.2) Democratic governance; (2.3) Conflict prevention/management;

(3.1) Employment; (3.2) Equitable access to social services;

(4.1) Strengthening of essential national state capacity; (4.2) Extension of the state authority/local administration; (4.3) Governance of peacebuilding resources (including PBF Secretariats).

If applicable, SDCF/UNDAF outcome(s) to which the project contributes:

Outcome 4: By 2027, all people, especially the vulnerable, will benefit from improved social cohesion, the increased realization of human rights and the rule of law and accountable, gender-responsive institutions

Sustainable Development Goal(s) and Target(s) to which the project contributes:

SDG 16 – Peace, Justice and Strong Institutions, SDG 5 – Gender equality, SDG 10 – Reduce inequality within and among countries, SDG 4 – Quality education

Type of submission:	If it is a project amendment, select all changes that apply and provide a brief justification:
☐ New project	Extension of duration: ☒ ☐ Additional duration in months (number of months and new end date): 6 months, until 07 July 2026
☒ Project amendment	Change of project outcome/ scope: ☐ Change of budget allocation between outcomes or budget categories of more than 15%: ☒ ☐
	Additional PBF budget: ☐ Additional amount by recipient organization: USD XXXXX
	Brief justification for amendment:
	With a strong foundation of results, growing local ownership, and sustained relevance of the challenges addressed, and based on the Programme's Steering Committee approval, the three implementing agencies—UNDP, UNICEF and UNESCO— request a six-month no-cost extension of the Joint Programme "Enhancing Citizens' Trust in Institutions and Building Resilient Communities." This extension is necessary to consolidate achievements, respond to new opportunities, and enable institutional embedding of the programme's most impactful components.

While the programme has made significant strides in building inclusive mechanisms and promoting social cohesion, the complexity of institutional frameworks and the evolving national context have influenced the pace of implementation across several key workstreams. Rather than attributing delays to any single factor, it is important to note that many components of the programme are inherently linked to multi-stakeholder processes, formal institutional procedures, and systemic reforms that require time to mature and align. The programme's approach—grounded in participation, evidence, and inclusion—has led to the development of a wide ecosystem of activities and results. The proposed extension will contribute to the institutionalization and sustainability of these efforts, especially where important processes are still underway or awaiting formal structures to be fully functional.

The extension will enable the complete programme **support to five municipalities to ~~finalize~~ finalize and implement Local Social Cohesion Pledges**, which translated citizens' inputs—gathered through inclusive local dialogues—into concrete, measurable policy commitments, enhancing municipal responsiveness and citizen trust. Moreover, the municipalities will be trained to apply dialogues methodology themselves and institutionalize it as a regular dialogue and citizen engagement mechanism.

Additional time is also needed to ensure the effective delivery of follow-up actions and **national institutional response** to the conclusions of the National Dialogue on Social Cohesion held in September 2025. The programme identified the National Council for Sustainable Development as a key national partner for aligning local efforts with national policy frameworks. However, due to government restructuring, this body was not functional. It was appointed again

	recently, and the extension will allow leveraging this platform for the policy uptake of the recommendations from local and national dialogues. The programme's innovative mechanisms—such as the Social Cohesion Innovation Lab—have mobilized grassroots leadership and produced child, youth, women and citizen-led solutions to local challenges. The Lab's initiatives address issues ranging from hate speech to inclusive public spaces and gender equality. Extending the programme will allow UN to further embed the most promising community innovations into municipal development plans and secure their financial sustainability through diversified funding mechanisms. Similarly, the momentum gained in strengthening parenting support for children and adolescents and their families, especially through community-based and gender-sensitive models—needs to be sustained to address rising concerns related to child and adolescent wellbeing, social exclusion, and exposure to online harm. The programme will be launched by the end of the year, now that the 2nd tranche was received. All of these institutional processes are based on wide platforms and comprehensive methodologies which require sufficient time to embed into local practices and achieve institutionalization and sustainability, harnessing the momentum to institutionalize as regular democratic practices. The programme has also been instrumental in strengthening institutional capacities, particularly in the areas of education, media, participation, and capacities to address hate speech. However, several structural factors require more time to bring these elements to full fruition.
--	---

As the programme continues to support the Ministry of Education, Innovation and Science in **integrating civic education into the formal curriculum**, which is currently being reviewed, this extension allows for the critical technical assistance, stakeholder consultations, and curriculum development to remain uninterrupted during this foundational phase of the initial Action Plan (2025–2026) of the new *Education Strategy 2025–2035*.

The Media and Information Literacy (MIL) training programme, after a successful pilot, is currently navigating the formal accreditation process within the education system. Approval is anticipated by late 2025, after which a smooth and coordinated rollout is planned for early 2026. This process is crucial to ensure that the MIL programme is nationally recognized, widely adopted, and integrated into the education system, enabling its continuation beyond the project's life span.

The activities related to the **Promotion of culture and appreciation of diversity among citizens and communities** required the signature of the official cooperation protocol between Ministry of Culture and Media and Ministry of Education, Science and Innovation. The protocol, signed in July 2025, stipulates the implementation of the National Programme for Arts and Cultural Education, in accordance with the *2024 UNESCO Framework for culture and arts education*. Hence, following the Protocol signature, the related activities are scheduled to begin in September 2025 and require a full academic cycle for proper delivery and integration. The same activity includes high-level collaboration with Prince Nikola and his foundation, which is another strategically significant and highly visible component of the project. Its complexity demands sufficient time to ensure successful execution and alignment with broader national priorities. Without extension, the activities would

be forced into an artificial timeframe, risking reduced quality and limiting institutional adoption.

At the same time, the formation of the **national network to combat hate speech and disinformation** is still in its early development stage, in line with the implementation timeline of the national Media strategy. Importantly, the process is strongly supported and co-led by the Ministry of Culture and Media, ensuring alignment with national priorities and reinforcing institutional ownership. Building a credible, participatory, and sustainable platform requires careful, phased development to foster legitimacy, buy-in, and resilience. Rushing this process would undermine its potential for long-term impact and diminish opportunities for full transfer of ownership to national stakeholders.

The extension will also enable the UN to **support institutions in addressing hate speech, strengthening legal frameworks, and aligning policies with international standards**. The extension period will also allow for continued collaboration with the Ombudsperson and the Parliament of Montenegro, including the Women's Parliamentary Club, to strengthen capacities for monitoring hate speech and social cohesion risks, and to institutionalize mechanisms for children and adolescents' participation in promoting social cohesion and preventing hate speech. Collaboration with the Ombudsperson on online hate speech monitoring—a first institutionally led in Montenegro—will produce data and analysis essential for legal reform and public awareness.

Furthermore, Montenegro's current phase in the EU accession process—expected to accelerate further by late 2025 and into 2026—offers a key

	opportunity to integrate social cohesion initiatives into national policy frameworks in a sustainable and scalable way. The requested extension is not only a response to the practical considerations of procedural timelines and evolving institutional structures, but also an investment in quality, legitimacy, and sustainability. It would provide space for national ownership, policy alignment, and systems integration across all areas of intervention. It will allow for the consolidation of results, the transition of ownership to national and local partners, and the alignment of programme outcomes with Montenegro's broader development path. It will allow the Joint Programme to respond to Montenegro's evolving context, maximize the value of already achieved results, and leave behind durable, institutionalized change. This extension would be a vital opportunity to strengthen trust, cohesion, and resilience—cornerstones of sustainable peace and inclusive development. <i>Note: If this is an amendment, show any changes to the project document in RED colour or in TRACKED CHANGES, ensuring a new result framework and budget tables are included with clearly visible changes. Any parts of the document which are not affected, should remain the same. New project signatures are required.</i>
--	---

PROJECT SIGNATURES:

Recipient Organization(s) Ekaterina Paniklova <i>UNDP Resident Representative in Montenegro</i> <i>Date & Seal</i>	Representative of National Authorities Milojko Spajić <i>Prime Minister</i> <i>Government of Montenegro</i> <i>Date & Seal</i>
Recipient Organization(s) Michele Servadei <i>UNICEF Representative in Montenegro</i> <i>Date & Seal</i>	
Recipient Organization(s) Siniša Šešum <i>Head of UNESCO Antenna Office in Sarajevo</i> <i>Date & Seal</i>	

Head of UN Country Team	Peacebuilding Support Office (PBSO)
Caroline Tissot <i>UN Resident Coordinator in Montenegro</i> <i>Date & Seal</i>	Elizabeth Spehar Assistant Secretary-General for Peacebuilding Support <i>Date & Seal</i>

**FOND ZA IZGRADNJU MIRA GENERALNOG SEKRETARA UJEDINJENIH
NACIJA (PBF – Peacebuilding Fund)
FORMA PROJEKTOG DOKUMENTA**

PBF PROJEKTI DOKUMENT

Zemlja/e: Crna Gora	
Naziv projekta: Jačanje povjerenja građana u institucije i izgradnja otpornih zajednica	
Broj projekta na MPTF portalu: 00140545	
PBF projektni modalitet: ☒ IRF ☐ PRF	Ako se sredstva uplaćuju u nacionalni ili regionalni fond (umjesto na pojedinačne račune agencija korisnika): ☐ Nacionalni fond ☐ Regionalni fond Naziv fonda korisnika:
Navedite sve direktne organizacije korisnice projekta (počevši od koordinacione agencije), uz navođenje tipa organizacije (UN, NVO itd.): UNDP (koordinaciona agencija) UNICEF UNESCO	
Navedite dodatne partnere u realizaciji projekta i specificirajte tip organizacije (Vlada, međunarodna NVO, lokalna NVO): Kabinet predsjednika Vlade, jedinice lokalne samouprave, NVO, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo sporta i mladih, institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, Skupština, akademska zajednica, mediji.	
Trajanje projekta u mjesecima^{1 2}: 30 mjeseci (umjesto prvobitnih 24) Očekivani datum početka projekta: januar 2024. godine Geografske zone (unutar zemlje) gdje će se projekat realizovati: pet opština i na nacionalnom nivou	
Da li projekat potpada pod jedan ili više specifičnih PBF prioriteta navedenih u nastavku: ☐ Inicijativa za unapređenje rodne ravnopravnosti ³ ☐ Inicijativa za unapređenje položaja mladih ⁴ ☐ Tranzicija sa mirovnih ili specijalnih političkih misija UN-a ili regionalnih misija ☐ Prekogranični ili regionalni projekat	
Ukupni budžet projekta odobren od strane PBF: (po agenciji korisnici): UNDP: US\$ 1.157.875 UNICEF: US\$ 1.025.595 UNESCO: US\$ 378.459 Ukupno: US\$ 2.561.929	

¹ Maksimalno trajanje projekata u okviru IRF modaliteta je 24 mjeseca, dok je maksimalno trajanje projekta u okviru PRF modaliteta 36 mjeseci.

² Zvanični datum početka projekta biće datum transfera prve tranše budžeta projekta od strane MPTF-O ka organizaciji/ama korisnicima, u skladu sa informacijama na MPTF-O Gateway stranici.

³ Označite ovu kućicu samo ako je projekat odobren u okviru posebnog poziva za prijedloge PBF-a – Inicijativa za unapređenje rodne ravnopravnosti.

⁴ Označite ovu kućicu samo ako je projekat odobren u okviru posebnog poziva za prijedloge PBF-a – Inicijativa za unapređenje položaja mladih.

Ukupan odobreni budžet, kao i uplata druge i svih narednih tranši, uslovljeni su odobrenjem PBSO-a i dostupnošću sredstava na PBF računu. Za isplatu druge i narednih tranši, koordinaciona agencija mora dokazati potrošnju/obavezivanje najmanje 75% prethodne tranše i dostaviti sve PBF izvještaje koji su dospjeli u proteklom periodu.

Druge postojeća sredstva za projekat (iznos i izvor):

PBF prva tranša (70%):

Korisnici:

UNDP: US\$ 810.512,37

UNICEF: US\$ 717.916,50

UNESCO: US\$ 264.921,30

Ukupno: US\$ 1.793.350,17

PBF druga tranša (30%):

UNDP: US\$ 347.362,45

UNICEF: US\$ 307.678,50

UNESCO: US\$ 113.537,70

Ukupno: US\$ 768.578,65

Navedite kratak opis projekta (opišite glavni cilj projekta; ne navoditi ishode i rezultate):

Projekat ima za cilj da transformiše potencijalno negativne efekte nedostatka povjerenja i postojanja narativa podjela i govora mržnje, rodno zasnovanog nasilja i nasilja nad i među djecom i mladima u današnjoj Crnoj Gori u pozitivne ishode – kroz uključivanje zajednice, posebno marginalizovanih grupa, u dijalog i pozitivne interakcije. Na taj način projekat doprinosi izgradnji zajedničke vizije opšteg dobra, jačanju povjerenja među zajednicama i institucionalnog povjerenja javnosti, kao i većoj otpornosti zajednice na podjele i govor mržnje (Ishod 1).

Istovremeno, projekat ima za cilj jačanje institucija, podržavajući ih da odgovore na rezultate inkluzivnih dijaloga, koji odražavaju zajedničke potrebe zajednica, i da na participativan način usvoje, primjenjuju: prate inkluzivne, rodno osjetljive, na pravima zasnovane politike i mjere društvene kohezije usmjerene na ljude i djecu, na lokalnom i nacionalnom nivou (Ishod 2).

Sumirajte proces konsultacija u zemlji prije podnošenja projekta PBSO-u, uključujući konsultacije sa PBF Upravnim odborom, civilnim društvom (uključujući različite ili odabrane ženske i omladinske organizacije) i zajednicama aktera (uključujući žene, mlade i marginalizovane grupe):

Projekat je razvijen kroz konsultativni proces u koji je bio uključen veliki broj aktera. Među institucionalnim partnerima nalaze se Kabinet predsjednika Vlade i sedam relevantnih ministarstava – Ministarstvo pravde, Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija, Ministarstvo javne uprave, Ministarstvo vanjskih poslova, Ministarstvo sporta i mladih, Ministarstvo kulture i medija, Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava i Ministarstvo unutrašnjih poslova. Realizovane su konsultacije sa IOM-om, UN Women i OHCHR-om, kao i međunarodnim organizacijama koje sprovode relevantne programe u zemlji, poput Britanske ambasade, Savjeta Evrope, EBRD-a, Delegacije EU, NDI-ja, OEBS-a, Ambasade SAD i Regionalne kancelarije za saradnju mladih.

Izrada projektnog prijedloga uključivala je konsultacije sa NVO sektorom i potencijalnim korisnicima, uključujući organizacije aktivne u oblasti prava djeteta, razvoja adolescenata, angažmana mladih i omladinskih politika, rodne ravnopravnosti, prava osoba sa invaliditetom, predstavnike akademske zajednice, kao i samu djecu, adolescente i mlade. Konsultacije su održane i sa predstavnicima Zajednice opština i institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda.

Projekat takođe odražava stavove građana prikupljene kroz projekat „Dijalog za budućnost“ (2019–2021), finansiran iz PBF-a, kao i kroz različite konsultacije sa građanima i civilnim društvom organizovane tokom radionica za razvoj strateških dokumenata UN-a, uključujući CCA, UNSDCF, CPD-ove i Dobrovoljni nacionalni izvještaj (VNR), kao i druge nacionalne dokumente u Crnoj Gori.

Projektna oznaka za rodnu ravnopravnost⁵: GEM 2

Navedite procenat i iznos u američkim dolarima od ukupnog budžeta projekta koji je izdvojen za aktivnosti usmjerene ka rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena:

42% ili 1.065.245 USD. Molimo koristite budžet za pregled raspodjele po aktivnostima.

Ukratko objasnite kroz koje ključne intervencije će projekat doprinijeti rodnoj ravnopravnosti i osnaživanju žena⁶:

Projekat naglašava ključnu ulogu rodne ravnopravnosti u obezbjeđivanju društvene kohezije. Aktivnim osnaživanjem djevojčica i dječaka, žena i muškaraca, donosilaca odluka i kreatora javnog mnjenja, projekat se suprotstavlja rasprostranjenim narativima rodno zasnovanog govora mržnje, nasilja, seksizma i mizoginije, i podstiče značajan doprinos i učešće žena i djevojaka u građanskom i političkom životu (rezultat 2.3).

Izgradnjom kapaciteta žena i muškaraca na ključnim uticajnim pozicijama, uključujući političare, kreatore politika i javnog mnjenja, projekat nastoji da otvori put inkluzivnijim, rodno osjetljivim pristupima, naglašavajući potrebu za zaštitom postignutog napretka u oblasti rodne ravnopravnosti i očuvanjem postignutih rezultata u ovoj oblasti. Projektni pristup integriše principe rodne ravnopravnosti, a sve aktivnosti su bazirane na rodno osjetljivim pristupima.

Projektni marker rizika⁷: 1

Da li projekat pilotira nove pristupe: Da ☒ ☐ Ne

Da li projektni dizajn inkorporira aspekte vezano za klimu, mir i bezbjednost:

Da ☐ ☒ Ne

Odaberite PBF fokus područje koje najbolje opisuje fokus projekta (odaberi SAMO jedno)⁸:

Ako je primjenjivo, UNSDCF/UNDAF ishod(i) kojima projekat doprinosi:

Ishod 4: Do 2027. godine, sve osobe, posebno ranjive grupe, imaće koristi od unaprijeđene društvene kohezije, većeg ostvarenja ljudskih prava i vladavine prava, te odgovornih, rodno osjetljivih institucija.

Cilj(evi) održivog razvoja (SDG) i targeti kojima projekat doprinosi:

SDG 16 – Mir, pravda i snažne institucije

SDG 5 – Rodna ravnopravnost

SDG 10 – Smanjenje nejednakosti unutar i među državama

SDG 4 – Kvalitetno obrazovanje

⁵ Ocjena 3 dodjeljuje se projektima kojima je rodna ravnopravnost glavni cilj i koji najmanje 80% ukupnog budžeta projekta usmjeravaju na rodnu ravnopravnost i osnaživanje žena i djevojaka. Ocjena 2 dodjeljuje se projektima kojima je rodna ravnopravnost značajan cilj i koji između 30% i 79% ukupnog budžeta projekta usmjeravaju na rodnu ravnopravnost. Ocjena 1 dodjeljuje se projektima koji na neki način doprinose rodnoj ravnopravnosti, ali ne u značajnoj mjeri (manje od 30% ukupnog budžeta za rodnu ravnopravnost).

⁶ Korisiti PBF Smjernice za kalkulaciju ocea za rodnu ravnopravnost

⁷ Oznaka rizika 0 = nizak rizik za postizanje ishoda

Oznaka rizika 1 = srednji rizik za postizanje ishoda

Oznaka rizika 2 = visok rizik za postizanje ishoda

⁸ PBF fokus područja su:

(1.1) Reforma sektora bezbjednosti (SSR);

(1.2) Vladavina prava;

(1.3) Razoružanje, demobilizacija i reintegracija (DDR);

(1.4) Politički dijalog;

(2.1) Nacionalno pomirenje;

(2.2) Demokratsko upravljanje;

(2.3) Prevencija i upravljanje konfliktima;

(3.1) Zapošljavanje;

(3.2) Pravičan pristup socijalnim uslugama;

(4.1) Jačanje ključnih kapaciteta države;

(4.2) Proširenje državnih organa/lokalne uprave;

(4.3) Upravljanje resursima za izgradnju mira (uključujući PBF Sekretarijate).

Vrsta aplikacije: ☐ Novi projekat ☒ Amandman projekta	Ako je u pitanju amandman projekta, označite sve relevantne promjene i obezbijedite kratko obrazloženje: Produžetak trajanja: ☒ Dodatno trajanje u mjesecima (broj mjeseci i novi datum završetka projekta): šest (6) mjeseci, do 7. jula 2026. godine Promjena ishoda i obuhvata projekta: ☐ Promjena budžetskih alokacija između ishoda ili budžetskih kategorija: ☒ Dodatni PBF budžet: ☐ Dodatni iznos po agenciji korisnici: USD XXXXX Kratko obrazloženje produžetka projekta: Na osnovu značajnih postignutih rezultata, punom uključenosti lokalnih aktera, relevantnošću izazova kojima se program bavi, te na osnovu odobrenja Upravnog odbora programa, tri agencije koje realizuju program – UNDP, UNICEF i UNESCO – traže produženje roka realizacije Zajedničkog programa UN „Unapređenje povjerenja građana u institucije i izgradnja otpornih zajednica“ za dodatnih šest mjeseci, bez povećanja budžeta. Ovo produženje je neophodno kako bi se konsolidovali ostvareni rezultati, odgovorilo na nove prilike i omogućila institucionalizacija komponenti programa koje ostvaruju najveći uticaj. Iako je program ostvario značajan napredak u izgradnji inkluzivnih mehanizama i unapređenju društvene kohezije, složenost institucionalnih okvira i promjenljivi nacionalni kontekst uticali su na tempo realizacije pojedinih ključnih radnih tokova u okviru projekta. Umjesto pripisivanja kašnjenja jednom faktoru, važno je istaći da mnoge komponente programa prirodno zavise od procesa koji uključuju više aktera, formalne institucionalne procedure i sistemske reforme koje zahtijevaju vrijeme za sazrijevanje i usaglašavanje. Pristup programa – utemeljen na participaciji, dokazima i inkluziji – doveo je do razvoja razgranatog ekosistema aktivnosti i rezultata. Predloženo produženje doprinijeće institucionalizaciji i održivosti ovih napora, posebno tamo gdje su važni procesi još u toku ili čekaju uspostavljanje funkcionalnih struktura. Produženje će omogućiti potpunu podršku programu u pet opština u finalizaciji i sprovođenju Lokalnih Povelja za društvenu koheziju, koje su građanske preporuke – prikupljene kroz inkluzivne lokalne dijaloge – pretočile u konkretne, mjerljive strateške obaveze, čime se unapređuje odgovornost opština i povjerenje građana. Takođe, opštine će biti obučene da samostalno primjenjuju metodologiju dijaloga i institucionalizuju je kao redovan mehanizam za dijalog i uključivanje građana.
---	---

Dodatno vrijeme je potrebno i za **sprovođenje aktivnosti** koje proizilaze iz zaključaka Nacionalnog dijaloga o društvenoj koheziji održanog u septembru 2025. godine. Program je identifikovao Nacionalni savjet za održivi razvoj kao ključnog nacionalnog partnera za usklađivanje lokalnih napora sa nacionalnim politikama. Međutim, zbog restrukturiranja Vlade, ovo tijelo nije bilo funkcionalno. Nedavno je ponovo imenovano, i produženje će omogućiti korišćenje ove platforme za integrisanje preporuka sa lokalnog i nacionalnog nivoa.

Inovativni mehanizmi uvedeni kroz program – poput **Laboratorije inovacija za društvenu koheziju** – aktivirali su lokalne lidere – djecu, mlade, žene i građane da kreiraju rješenja za lokalne izazove. Ove inicijative adresiraju različite teme – od govora mržnje do inkluzivnih javnih prostora i rodne ravnopravnosti. Produženje projekta će omogućiti UN-u da dodatno ugradi najuspješnije inovacije zajednice u opštinske razvojne planove i obezbijedi njihovu finansijsku održivost kroz diversifikovane mehanizme finansiranja.

Postignuti zamah u jačanju roditeljske podrške djeci i adolescentima i njihovim porodicama, posebno kroz modele rada u zajednici i uz rodnu osjetljivost, mora biti održan kako bi se odgovorilo na rastuće izazove vezane za dobrobit djece i mladih, socijalnu isključenost i izloženost rizicima na internetu. Program će biti pokrenut do kraja godine, nakon što bude uplaćena druga tranša sredstava.

Svi ovi institucionalni procesi zasnovani su na širokim platformama i sveobuhvatnim metodologijama koje zahtijevaju dovoljno vremena da se ugrade u lokalnu praksu i dostignu nivo institucionalizacije i održivosti, koristeći postojeći zamah da postanu redovna demokratska praksa.

Program je takođe odigrao ključnu ulogu u jačanju institucionalnih kapaciteta, posebno u oblastima obrazovanja, medija, učešća građana i kapaciteta da se odgovori na govor mržnje. Ipak, nekoliko strukturnih faktora zahtijeva dodatno vrijeme da bi se ovi elementi u potpunosti realizovali.

Imajući u vidu da program nastavlja da podržava Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija u **integriranju građanskog obrazovanja u obrazovni program**, koji je trenutno u procesu revizije, ovo produženje omogućava da ključna tehnička podrška, konsultacije sa akterima i razvoj kurikuluma ostanu neprekinuti tokom osnovne faze Akcionog plana (2025–2026) nove Strategije obrazovanja 2025–2035.

Program obuke za medijsku i informacionu pismenost, nakon uspješnog pilotiranja, trenutno prolazi kroz formalni proces akreditacije u obrazovnom sistemu. Očekuje se da će akreditacija biti završena krajem 2025. godine, nakon čega je planirano koordinisano uvođenje početkom 2026. godine. Ovaj proces je ključan da bi program bio

nacionalno priznat, široko usvojen i integrisan u obrazovni sistem, čime će se omogućiti njegovo trajanje i nakon završetka projekta.

Aktivnosti koje se odnose na promociju kulture i uvažavanja različitosti među građanima i zajednicama zahtijevale su potpisivanje zvaničnog protokola o saradnji između Ministarstva kulture i medija i Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija. Protokol, potpisan u julu 2025. godine, predviđa sprovođenje Nacionalnog programa umjetničkog i kulturnog obrazovanja, u skladu sa UNESCO Okvirom za obrazovanje iz oblasti kulture i umjetnosti iz 2024. godine. Stoga aktivnosti počinju u septembru 2025. i zahtijevaju čitav akademski ciklus za pravilnu implementaciju i integraciju. Ova komponenta uključuje i saradnju sa Fondacijom Petrović Njegoš, što predstavlja strateški značajan i vidljiv element projekta. Njegova složenost zahtijeva dovoljno vremena za uspješnu realizaciju i usklađivanje sa nacionalnim prioritetima. Bez produženja, aktivnosti bi morale biti nerealno ubrzane, što bi ugrozilo kvalitet i ograničilo institucionalno usvajanje.

Istovremeno, formiranje **nacionalne mreže za borbu protiv govora mržnje i dezinformacija** je još u ranoj fazi, u skladu sa vremenskim okvirom nacionalne Medijske strategije. Proces je snažno podržan i realizovan u partnerstvu sa Ministarstvom kulture i medija, što obezbjeđuje usklađenost sa nacionalnim prioritetima i jača institucionalno vlasništvo. Izgradnja kredibilne, participativne i održive platforme zahtijeva pažljiv, fazni pristup kako bi se podstakla legitimnost, povjerenje i otpornost. Ubrzavanje ovog procesa moglo bi umanjiti njegov dugoročni uticaj i ograničiti mogućnosti za pun transfer vlasništva nacionalnim akterima.

Produženje će takode omogućiti UN-u da podrži institucije u **adresiranju govora mržnje, jačanju pravnih okvira i usklađivanju politika sa međunarodnim standardima**. Period produženja omogućioće i nastavak saradnje sa Institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda i Skupštinom Crne Gore, uključujući Ženski klub Skupštine Crne Gore, na jačanju kapaciteta za praćenje govora mržnje i rizika po društvenu koheziju, kao i na institucionalizaciji mehanizama za učešće djece i adolescenata u promociji društvene kohezije i prevenciji govora mržnje. Saradnja sa Zaštitnikom na monitoringu govora mržnje na internetu – po prvi put organizovanom kao institucionalni proces u Crnoj Gori – proizvešće podatke i analize ključne za pravne reforme i podizanje svijesti javnosti.

Pored toga, trenutna faza procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji – za koji se očekuje dodatno ubrzanje krajem 2025. i tokom 2026 – predstavlja važnu priliku da se inicijative društvene kohezije trajno ugrade u nacionalne politike na održiv način.

Traženo produženje nije samo odgovor na praktične zahtjeve proistekle iz procedura i institucionalnih promjena, već i investicija u kvalitet, legitimnost i održivost. Omogućilo bi prostor za nacionalno vlasništvo,

	uskladjivanje politika i integraciju sistema u svim oblastima intervencije. Omogućilo bi konsolidaciju rezultata, prenos vlasništva na nacionalne i lokalne partnere i uskladjivanje ishoda programa sa širim razvojnim putem Crne Gore. Produženje će omogućiti Zajedničkom programu da odgovori na promjenljivi kontekst u Crnoj Gori, maksimalno iskoristi već ostvarene rezultate i ostavi iza sebe dugotrajne, institucionalizovane promjene. Ovo produženje projekta predstavlja ključnu priliku da se ojačaju povjerenje, kohezija i otpornost – temelji održivog mira i inkluzivnog razvoja. <i>Napomena: Ako se radi o amandmanu, sve izmjene u projektnom dokumentu treba prikazati crvenom bojom ili putem praćenih izmjena (tracked changes), uz obavezno uključivanje novog okvira rezultata i budžetskih tabela sa jasno vidljivim promjenama. Svi dijelovi dokumenta koji nijesu izmijenjeni treba da ostanu nepromijenjeni. Potrebni su novi potpisi za projekat.</i>
--	--

POTPISI:

Organizacije korisnice Ekaterina Paniklova <i>Stalna predstavница UNDP-ja u Crnoj Gori</i> <i>Datum i pečat</i>	Predstavnici nacionalnih vlasti Milojko Spajić <i>Predsjednik Vlade</i> <i>Vlada Crne Gore</i> <i>Datum i pečat</i>
Organizacije korisnice Mikele Servadei <i>Šef predstavništva UNICEF-a u Crnoj Gori</i> <i>Datum i pečat</i>	
Organizacije korisnice Siniša Šešum <i>Šef sarajevske kancelarije Regionalnog biroa za nauku i kulturu u Evropi, UNESCO</i> <i>Datum i pečat</i>	

Rezidentna koordinatorka Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori Karolin Tiso <i>Rezidentna koordinatorka Ujedinjenih nacija u Crnoj Gori</i> <i>Datum i pečat</i>	Peacebuilding Support Office (PBSO) Elizabet Spehar <i>Pomoćnica Generalnog sekretara UN-a za podršku izgradnji mira</i> <i>Datum i pečat</i>
--	---